

IRKA

A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség gyermeklapja
XXV. évfolyam, 2018/2. szám

Főszerkesztő: Espán Margaréta. Szerkesztő: Gabóda Éva

Grafika: Veres Ágota. Tördelőszerkesztő: Fábian Zoltán

Szerkesztőbizottság: Orosz Ildikó (elnök), Veres Ágota, Espán Margaréta
Lapengedély száma: 3T N° 63.

Nyomtatás: Melynuk Mikola magánvállalkozó;
88000 Ungvár, Oszipenko u. 35. +380505236178
Rend. sz: 1281 Peldányszám: 7000.

Megvalósult
a Magyar Kormány
támogatásával

Irka

2018/2

Levelezési cím: c/o KMPSZ, 90202 Beregszász, Olga Kobiljanszka u. 17.
FORGALOMBA KERÜL A KMPSZ TERJESZTÉSÉBEN

ІРКА

Дитячий журнал Закарпатського угорськомовного педагогічного товариства.
XXV рік видання, 2018/2

Головний редактор: Ешпан Маргарита. Редактор: Габовда Єва

Графіка: Вереш Агота. Верстка: Фабіан Золтан

Комісія по редакції: Орос Ільдико (голова), Вереш Агота, Ешпан Маргарита
Регістраційне свідоцтво: 3Т N° 63.

Виготовлено: ФОП Мельник Микола Васильович.
88000 Ужгород, вул. Осипенка, 35. +380505236178
Зам.: 1281 Тираж: 7000.

Поштова адреса Ешпан Маргарита, Берегово, вул. Ольга Кобилянської, 17.
Розповсюджується Закарпатським угорськомовним педагогічним товариством

Simon Karolina, 6. osztály, Halábor

Rabák Dzsenifer, 2. osztály, Tiszaásvány

Simon Eszter, 2. osztály, Tiszaásvány

Sütő Dorina, 2. osztály

Máté Márk, 2. osztály, Tiszaásvány

Varga Dorina, 3. osztály, Tiszaásvány

Tolvaj Adalbert, 2. osztály, Tiszaásvány

Ferkó Roland, 2. osztály, Tiszaásvány

Kedves Irkások!

Hamarosan hivatalosan is „kitör” a nyári vakáció, ami a pihenés, a játék és a kirándulások ideje, s amelynek három hónapja sok jeles napot is tartogat.

Június 4-e a *nemzeti összetartozás napja*, amikor is az 1920-ban aláírt Trianoni békeszerződésre emlékeznek a világ magyarsága.

Június 10-e *Margit napja*, ami általában esős nap. Innen ered a népi időjósítás: Mérge Margit zivatart hoz.

Június 24-én *Keresztelő Szent Jánosra* emlékezünk. Amilyen az idő Szent Iván napján, olyan lesz a következő 40 napban is. Ha Szent Ivánkor szől a kakukk, akkor jégverés fenyegeti a vetést.

Június 29-e *Péter és Pál apostolok* névünnepe. Ez a nap az aratás kezdete. Ha nagyon meleg van, várhatóan nagyon hideg lesz a tél.

Július 20-án, *Illés próféta napján* a népi megfigyelések szerint gyakoriak a viharok, a jégverés. Esős Illés rossz, mert áldást nem hoz. Illés esője kilyuggatja a diót, mogyorót.

Augusztus 4-e *Domonkos napja*. Ha Domonkos forró, kemény tél várható. Domonkos napján, ha esik, a tél szárazsággal telik.

Augusztus 20-án a keresztény magyar állam megalapítását ünnepeljük. 1083-ban e napon emelték oltárra István király maradványait, s egyben ekkor avatták őt szentté. Ez a nap jelenti a búza vagy zab betakarítását, az aratás lezárását, az új kenyér ünnepét is. Az István-napi szép idő jó termést ígér.

Az *Irka* nyári lapszámát igyekeztünk olyan tartalommal megtölteni, aminek hasznát vehetitek majd az iskolamentes napokban.

Reméljük, hogy feledhetetlen és izgalmas nyár elé néztek. Aztán el ne felejtsetek megírni nekünk, ha valami izgalmas történeteket veletek a nyáron! Vakációra fel!

Beköszöntő

Tóthárpád Ferenc

ÉGI CSIKÓS

Égi csikón léptet a nyár,
sarkantyúján peng a sugár.

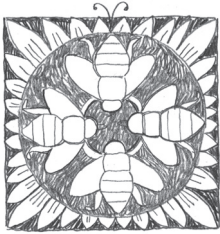
Égi csikós ostora szól,
csattint egyet felleg alól.

Langyos esőt szomjaz a zöld,
dörren az ég, s fürdik a föld.

Nyári eső, őszi eső,
jégcsap csúcsán áttelelő.

Léptet a nyár, s majd valahol
égi mezőn ellovagol.

Döngicselő

Szepesi Attila

CSIPEGETŐ

Kis csíz, mit csípsz?
Kis pinty, mit sírsz?
Mit rísz, bíbic?
Itt is friss víz,
friss víz, s tíz kis rízs.
– Rízs is?
– Rízs is!
Így víg tíz csíz, tíz pinty
s tíz kis bíbic hízik?
– Hízik!

Csanádi Imre

BŐSÉGDICSÉRŐ

Nyár, nyár, nyár,
sárgul a határ –
búzapuszta, rozspászta,
kukorica tarkázza.
Rajzik a sok lepke,
zümög a méhecske.
Bőség, bőség – tiéd a dicsőség!

Székely Magda

KIRÁNDULÁS AZ ESŐBEN

Kirándulunk vasárnap, apu, anyu meg én,
fejünk fölött faágak, a lombon enyhe fény.

Már csokrom is van, jó nyaláb, és magyaráz apu,
ez zsálya, az meg szarkaláb, az meg útilapu.

Letelepszünk a padra, és megterít anyu,
van minden, tészta, alma, sült hús, meg savanyú.

Egyszerre csak zeng, elborul, nagy felhő már az ég,
és csöppre csöpp kopogva hull, pattog a buborék.

De nem ázunk meg a padon, egy csöpp se hullott oda,
tetőtől talpig szárazon értünk mégis haza,

mert egy esőkabátban az erdő közepén
elfértünk mind a hárman: apu, anyu meg én.

A kiséger nagy utazása

Észak-amerikai népmese

Élt egyszer egy egérgyanyó és a pöt-tömnyi kis unokája. A kiséger egy szép napon felkerekedett, hogy nyakába veszi a világot. Az öreganyja pogácsát, szárított medvehúst készített neki, és elkísérte az egérlyuk széléig.

Elindult a kiséger, ment, vándorolt, ki tudja, meddig, igen nagyon sokáig, reggeltől egészen estig. Akkor tért haza a nagy útról.

– Hej, öreganyám! – kiáltotta már a küszöbön. – Megtudtam, hogy én vagyok a legerősebb, legügyesebb, legvitézesebb az egész vidéken. Nem is tudtam eddig.

– Aztán hogyan tudtad meg? – kérdezte az egérgyanyó.

– Hát az úgy volt – kezdte a kiséger –, hogy kibújtam a lyukból, és mentem, mentem, egészen a tengerig. Se széle, se hossza

annak a tengernek, iszonyatos volt, s csak úgy csapkodtak a hullámok. De én nem ijedtem ám meg tőle! Belevetettem magam és átúsztam. Csodálkoztam is, milyen jól úszom.

– Hol van az a tenger? – kérdezte az öreganyja.

– A lyukunktól napkelet felé.

– Ismerem azt a tengert. Rénszarvas szaladt erre a múltkor, annak a patája nyomában gyűlt meg a víz.

– Hallgasd csak tovább! – folytatta a kiséger. – Megszáritkoztam a napon, és továbbmentem. Hát egy roppant hegy tövébe értem, de olyan magas volt az a hegy, hogy a csúcán megakadtak a felhők. Rengeteg erdő a tetején. Már csak nem kerülöm meg – gondoltam. Nekifutottam és átugrottam! Magam is csodálkoztam, mekkorát tudok ugrani.

– Azt a hegyet is ismerem – bólintott az öreganyó. – Vakondtúrás van a szarvasnyom-tengeren túl, egy bokor zöld fű nő a tetején – sóhajtott. Az unokája csak mondta tovább:

– Megyek tovább, mit látok? Két hatalmas medve viaskodik egymással. Egy fehér meg egy fekete. Bógnak, üvöltenek, egymás csontjait tördelik. Csakhogy én nem féltém tőlük! Közéjük rontottam, és az egyiket jobbra röpitettem, a másikat balra! Magam is csodálkoztam, hogy pusztá kézzel elbánok két medvével.

– Ismerem azokat a medvéket is – felelte rá az egérgyanyó –, az egyik a fehér pille, a másik a légy.

Erre már sírva fakadt a kiséger:

– Hát akkor se erős nem vagyok, se ügyes, se vitéz? Szarvasnyomot úsztam át, vakondtúráson ugrottam keresztül, pillét meg legyet gyűrtem le?

Azt mondta erre bölcsen az öreganyó:

– Egy ilyen pötömnyi kiségernek, mint te vagy, a szarvasnyom: végtelen tenger, a vakondtúrás: égig érő hegy, a pille meg a légy: medvék. Ha nem ijedtél meg egyik-től sem, akkor csakugyan te vagy a legerősebb, legügyesebb és a legvitézesebb kiséger az egész vidéken.

Aranyosi Ervin

Egér-vers

Hol lakik a kiséger?
Hogy hívják azt, ahol él?
Egérlyuk az otthona –
nincs konyha, csak nagyszoba!

És mit eszik az egér?
Ami kis száján befér!
Kedvence a sajt, dió,
szalonnabőr, mogyoró!

Ha láttál már egeret,
tudod, rágcsál eleget!
Kicsi szája be nem áll,
mindent megrág, mit talál!

Rágcsál, mert a foga nő,
pont ez itt a bökkenő!
Mert ahol az egér él,
veszélyben van a kenyér!

Ám ahol egy cica van,
onnan az egér rohan.
Ott ő bizony meg nem él,
elmenekül az egér!

GYÖNGYFŰZÉS: KATICABOGÁR (TÁSKADÍSZ)

Hozzávalók: nagyobb szemű piros és fekete gyöngy, kb. 45 cm hosszú 30-as damil, egy darab kapocs.

Elkészítés:

1. sor: 3 fekete gyöngy, a damil közepére. A továbbiakban szembefűzünk.

2. sor: 4 fekete gyöngy

3. sor: 2 piros, 1 fekete, 2 piros gyöngy

4. sor: 1 piros, 1 fekete, 1 piros, 1 fekete, 1 piros, 1 fekete, 1 piros gyöngy

5. sor: 4 piros, 1 fekete, 4 piros gyöngy

6. sor: 1 piros, 1 fekete, 2 piros, 1 fekete, 2 piros, 1 fekete, 1 piros gyöngy

7. sor: 4 piros, 1 fekete, 4 piros gyöngy

8. sor: 1 piros, 1 fekete, 1 piros, 1 fekete, 1 piros, 1 fekete, 1 piros gyöngy

9. sor: 2 piros, 1 fekete, 2 piros gyöngy

Az utolsó sorban eldolgozzuk (elcsomózzuk) a damilt. A katicabogár fejére erősítjük a kapcsot, és kész van, díszítheted vele a táskádat, karkötődöt, vagy lehet nyakláncra medál is. Jó munkát!

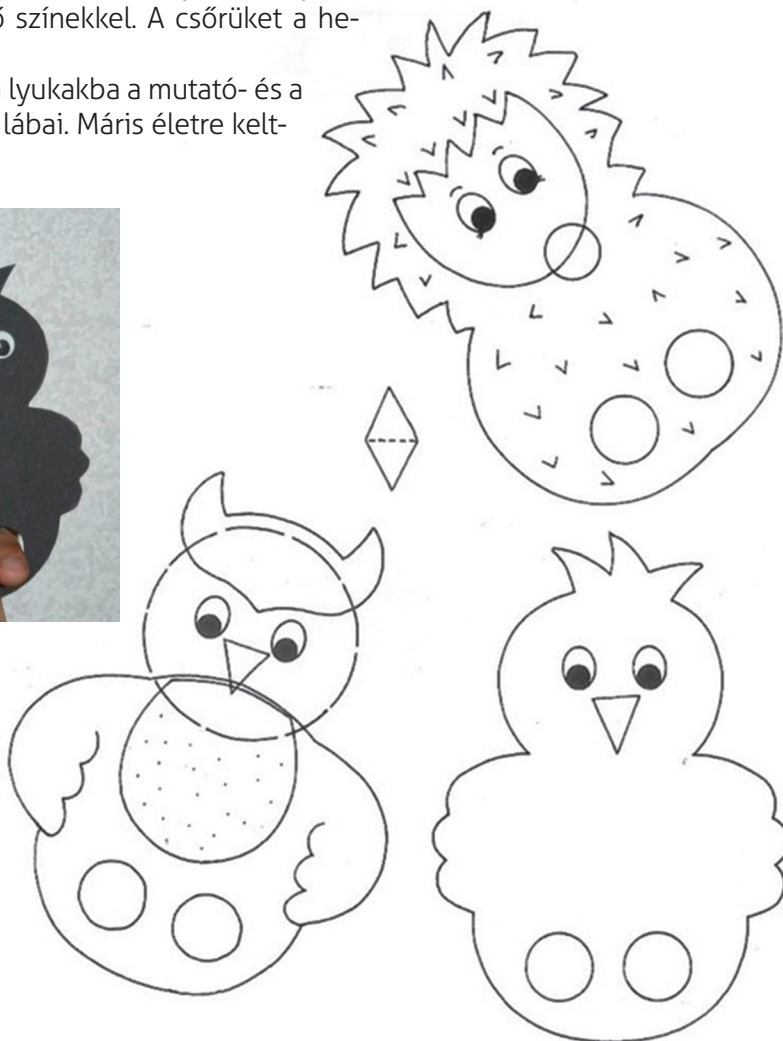

BARKÁCSOLÁS: UJJBÁBOK PAPIRBÓL

Hozzávalók: filctoll vagy festék különböző színekben, ecset, állatfigurás sablonok, olló, ragasztó.

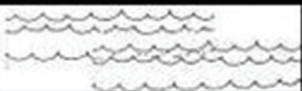

Elkészítés: kivágjuk a sablonokat, és az ujjak helyéne a lyukakat rajta. Kifestjük az állatkákat megfelelő színekkel. A csőrüket a helyükre ragasztjuk.

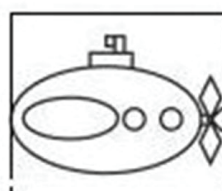
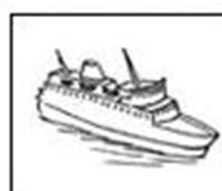
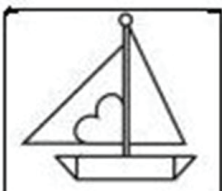
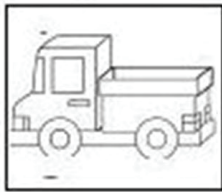
Ezzel a bábok elkészültek: bújtasd a lyukakba a mutató- és a középső ujjadat, ezek lesznek a bábok lábai. Máris életre keltetheted őket!

CSOPORTOSÍTÓ: KÖZLEKEDÉSI ESZKÖZÖK

Csoportosítsd a járműveket aszerint, hogy hol közlekednek. Kösd össze a megfelelő hellyel a járműveket!

Vízen	Levegőben	Vasúton	Közúton
			

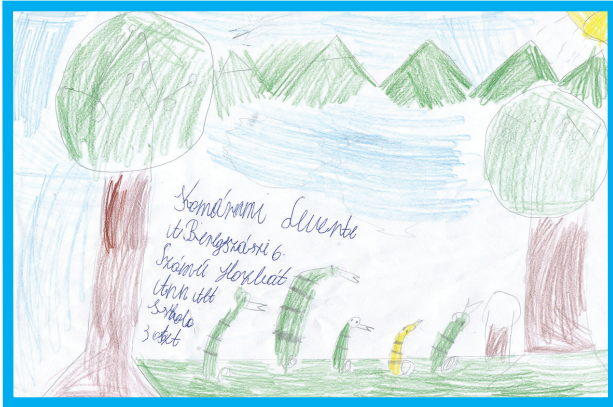

Ricsej Milán, 3. osztály, Beregszász

Tóth Norbert, 3. osztály, Beregszász

Komáromi Levente, 3. osztály, Beregszász

Fring Lóránt, 3. osztály, Beregszász

Mandzák Rebeka, 3. osztály, Beregszász

Kádár László, 3. osztály, Halábor

Kiss Ilona, 3. osztály, Halábor

Ábrány Patrícia, 2. osztály, Tiszacsoma

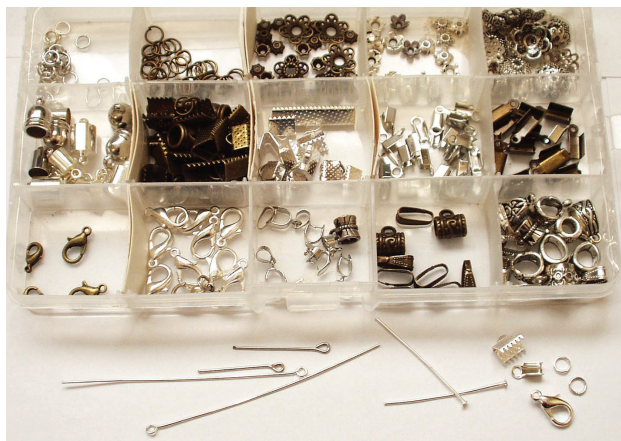
GYÖNGYFŰZŐKNEK

A gyöngyből készült ékszerek egyre nagyobb népszerűségnek örvendenek a lányok körében. Hogy mire kell odafigyelnie, mit érdemes beszereznie egy kezdő ékszerkészítőnek, arról Bornemissza Andrea írt összefoglalót az *Irka* számára.

Alapvető eszközök

1. *Szerelőkarikák*: a különböző ékszerelemek összekapcsolására szolgálnak. Ezekkel rögzítjük a szerelőpálcára húzott gyöngyöket a láncszemekhez, a medált a medáltartóra vagy gyakran magára a láncra.

2. *Szerelőpálca*: a gyöngyöket, fémköztéseket erre ráhúzva, a két végén hurokká hajlítva kapcsoljuk az ékszer többi részéhez. Kétféle szerelőpálca van: a hurkos – mindkét oldala hajlított – és a talpas – ezt akkor használjuk, ha nem két oldalról építjük be a gyöngyöt, hanem csak fityegtetjük.

3. *Végzárók*: szalagok, bőrszalag, illetve a különböző technikákkal készült nyakláncok, karkötők végeinek elrejtésére szolgálnak.

4. *Kapcsok*: bár a delfinkapocs és az egyszerű körkapocs a legismertebb, az ékszerek könnyebb le- és felvevése érdekében választhatunk mágneses és ún. T-kapcsot is.

Szükség van *laposfogóra* is a szerelőkarikák és a végzárók nyitására, zárására. Ha szerelőpálccával is dolgozunk vagy dróttékszereket készítünk,

akkor egy *kúpos fogóra* és egy *drótvágóra* is szükség van a formázáshoz, méretre igazításhoz.

Az ékszerek látványos részei a *gyöngyök*, *medálok*, *fityegők*. A gyöngyök készülhetnek műanyagból (olcsó és könnyű viselet), üvegből, kriptályából (látványos, elegáns) és ásványokból is (a természetes anyagok kedvelőinek).

A pár milliméteres kásagyöngyök üvegből vagy műanyagból készülnek. A velük való munka sok időt, türelmet és odafigyelést igényel. A nagyobb gyöngyökkel gyorsabban lehet dolgozni. Karkötőnek *memóriadrót*-alakra, „*tigrisbajuszra*” vagy egyszerű (esetleg gumis) *damilra* is könnyen felfűzhetők a 4–8 mm-es darabok.

A gyöngyök természetesen nemcsak golyó formájúak lehetnek: népszerű a bicon (kúposgyöngy), a kockaforma (főleg betűgyöngynél), nem is beszélve a medálokról, amelyek a műanyagtól az ásványoktól a gyantába zárt, szárított virágokig szinte bármilyen anyagból és bármilyen formában készülhetnek.

A fémből készült ékszer soha nem fog kimenni a divatból, viszont egyre többen szenvednek fémérzékenységben, ezért – illetve az egyediségük miatt is – egyre népszerűbbek a szövet alapú nyakdíszek, karkötők: pl. pólófonal, paracord, viaszolt szál, poliamid zsinór.

Ékszerkészítéshez az anyagok beszerzése már nem okozhat gondot, hiszen rengeteg webshop áll rendelkezésére a kreatív ékszerkészítőnek.

Álmódni
hívunk

Jonathan Swift *Gulliver utazása Lilliputban* c. regényének főszereplője a történet szerint 1699. november 5-én hajótörést szenved, így kerül Lilliputba, amelynek lakói olyan aprócskák, hogy főhősünk óriásnak tűnik közöttük. A regény valójában az angol társadalom karikatúrája, amivel a szerző az uralkodót és az ország lakóit is kifigurázza.

Gulliver utazásainak története egy egészen új és különleges világot mutat be. Érdeemes elolvasni és elképzelni, milyen lehet olyan emberek közt élni, akik elférnének a zsebedben is.

Jonathan Swift

GULLIVER UTAZÁSA LILLIPUTBAN

Részlet

Lilliput lakói, törvényeik, szokásaik. Hogy tanítják gyermekeiket?

Hogyan élt a szerző ebben az országban?

A lilliputi ember hat hüvelyknél* valamivel kisebb. Az állatok és növények aránya pontosan megfelel e nagyságnak. A legnagyobb ló vagy ökör például öt hüvelyk magas, a juh másfél hüvelyk, a ludak akkorák, mint egy verébfióka; és így lefelé, a legparányibb lényekig, amelyeket szabad szemmel alig tudtam észrevenni. Ezeket csak a lilliputiak láthatják, akiknek látása rendkívül éles, igen tisztán látnak, csak persze csekély távolságra. Egyszer nagyon mulattam egy szakácson, aki holmi pacsirtát rántott ki – az egész akkora volt, mint egy szúnyog –, máskor meg egy fiatal leányt figyeltem, aki látáhatatlan tűbe láthatatlan selymet fűzött.

Legmagasabb fáik hét láb** magasak, a császári parkban láttam néhányat, melyeknek tetejét éppen hogy elértem. Ehhez aránylanak más növények – az olvasó képzeletére bízom a többit.

A lilliputiak műveltségéről itt csak futtában szólhatok. Éppen hogy írásukat kell felemlítem: nem balról jobbra írnak, mint az európai népek, nem is jobbról balra, mint az arabok és a zsidók, nem is lefelé, mint a kínaiak, hanem keresztbe, a papír egyik sarkából a másik felé. [...]

Halottaikat fejjel lefelé temetik el, azt hiszik ugyanis, hogy tizenegyezer hónap múlva mindenki feltámad, és hogy abban az időben a Föld (amit laposnak képzelnek) felfelé lesz fordulva: így aztán a feltámadás talpra állítja egész Lilliputot. [...]

Az állam ellen elkövetett bűnököt itt igen szigorúan büntetik, de ha a megvádolt személy ártatlanságát nyilvánvalóan bebizonyítja, a vádlót szégyenteljes halálbüntetés éri azonnal, az ártatlan vádlottat pedig a vádló javaiból négyszeresen kárpótolják: először vesztett idejéért, másodsor a veszélyért, amit kiállt, harmadszor a börtönért, amit elszenvedett, és negyedszer ama költségekért, melyeket védelmére kiadott. Ezenkívül a császár nyilvános módon kegyeibe fogadja őt, és ártatlanságát az egész városban közhírré teszik. [...]

A hálátlanság náluk főbenjáró bűn. Úgy okoskodnak: aki rosszal fizeti meg a jót, szükségképpen ellensége az egész emberiségnek, minden más embernek, akiktől nem részesült semmi jóban, azért nem célszerű, hogy tovább éljen.

Szülők, gyermekek egymáshoz való viszonyáról is merőben másként vélekednek, mint mi. Minden városban nyilvános bölcsődék vannak, ahová a szülők tartoznak mindkét nemű gyermekeiket elküldeni, ahol felnevelik őket huszadik hónapjukig. Felteszik, hogy ebben a korban már hajlítható a gyermek. Innen iskolákba kerülnek: nemek és pályák szerint. Úgyes tanárok készítik elő a gyermekeket hajlamaiknak, képességeiknek, lehetőségeiknek megfelelően.

Az arisztokraták gyermekeit tudósok és komoly professzorok nevelik. A gyermekek ruházata, táplálkozása egészen egyszerű. A becsület, bátorság, szerénység, alázatosság, hazaszeretet jegyében nevelkednek. Mindig elfoglaltak, keveset alusznak, két órát szórakoznak, és sok testgyakorlatot végeznek.

Négyéves korukig öltöztetik őket – innen kezdve maguk öltözködnek. A szülők évenként kétszer tekinthetik meg gyermeküket egy órára, megcsókolhatják a gyermeket kétszer, mikor jönnek, és mikor távoznak, de a jelenlevő tanár öröködik, nehogy sugdolóddzanak, kényeztessék a gyermeket, ajándékot, játékszert, édességet adjanak át.

Kereskedők, kézművesek, polgárok gyermekeit körülményeik arányában, de ugyanígy nevelik. Kiskereskedők gyermekei tizenegy éves korukban tanonciskolába kerülnek – mások tizenöt éves korukig tanulnak –, a három utolsó évben fokozatosan csökken az elfoglaltság.

Előkelő nőintézetekben éppen úgy nevelik a lányokat, mint a fiúkat, csak hogy itt női cselédek veszik körül a gyermekeket, mindig a tanár felügyelete alatt.

Polgári leánynevelőkben mindenféle foglalkozásra, munkára oktatják a gyermekeket: a tanuló lányokat hétéves korukban üzletbe adják, mások tizenegy évig ott maradnak. Minden szülő tartozik jövedelme arányában hozzájárulni gyermeke neveltetéséhez. A módosabbaknak bizonyos összeget kell letétbe helyezniük, amit az állam okos és méltányos gazdasággal kezel, hogy átadja a gyermeknek, mire az felnő.

A parasztok és földművesek gyermekei otthon maradnak, ezek a földet művelik, nem kell tanulniuk; az öregeket és munkaképteleneket azonban kórházba viszik. Náluk a koldulás ismeretlen fogalom.

Talán érdekelni fogja az olvasót, hogyan éltem Lilliputban kilenc hónapot és tizenhárom napot. Némi műszaki hajlamaim lévén, meg a szükség is kényszerített rá, csináltam magamnak egy elég kényelmes asztalt meg széket, a park legnagyobb fáiból. Kétszáz varrónő készítette ingemet és ágyneműimet, amilyen durva és vastag anyagból csak lehetett, de még így is négyrét kellett összehajtani, hogy a mi gyolcsunkhoz hasonló vásznat kapjak.

A varrónők vettek rólam mértéket, lefektettek a földre – egyik a nyakamra állt, másik a lábamra. Hosszú kötelet feszítettek ki, melynek hosszát egy harmadik mérte le. Aztán megmérték a hüvelykujjam, és kijelentették, hogy kész a mérték, a többit a matematikusok végzik, akik tudják, hogy az emberi test milyen arányokban függ össze: két hüvelykujj egy csukló, két csukló egy nyak, két nyak egy derék.

Ruhámat ugyanilyen módon készítette háromszáz szabó, csak a mértéket vették másképp. Letérdeltem, és ők létrát támasztottak a nyakamhoz, az egyik felmászott ezen a létrán, mérőónt bocsátott le a földre: ennek hossza jelentette a kabátomat. Derekamát, karomat magam mértem le. Mikor aztán elkészült (az én házamban készítették, csak itt volt elegendő hely), olyan formája volt, mint valami rongyszőnyegnek.

Élelemről háromszáz szakács gondoskodott. Házam körül kényelmes kis kunyhókat építettek, itt éltek családotul. Ebédkor hús kiszolgáló pincért tenyeremre tettem, és felraktam az asztalra, száz pincér lent várakozott az asztal alatt, húsos tálakkal, tálcákkal, itallal; szellemes módszerünk volt, mindez köteleken húzni fel, mint ahogy a vödört rántjuk fel a kútból. Egy-egy tál étel egy-egy harapást jelentett; egy vödör bor vagy más ital egy kortyantásra elég. Birkahúsuk nincs olyan jó, mint a miénk, de a marhahúsuk kiváló. Egyszer kaptam egy akkora vesepecsenyét, hogy hármat is haraptam belőle, de az ilyen ritkaság. Szolgáim állandóan csodálkoztak azon, hogy eszem meg mindent, csontostul, ahogy nálunk a pacstirtacombot eszik. A libát és pulykát egyszerre kaptam be – be kell vallanom, ízesebb, mint a miénk. Kisebb szárnyasokból húsz-harmincat szúrtam fel villámra egyszerre. [...]

Egyébként sokszor voltak látogatóim. Szokás szerint, ha a szolga jelezte, hogy látogatóm érkezik, azonnal az ajtóhoz kúsztam, udvariasan kezembe vettem a kocsit lovastul (ha hat lóval jöttek, a kocsis rendszeren négyet lekapcsolt), és letettem az asztalra, melynek, baleseteket elkerülendő, kis farácsa volt három oldalon. Sokszor négy kocsi is volt az asztalomon, tele vendégeimmel, míg én székemen ültem az asztal mellett. Ilyenkor, mikor az egyik vendéggel beszélgettem, a többi kocsis szépen áthajtatott az asztal túlsó felére. Sok kedves délutánt töltöttem ilyen látogatások fogadásával.

*hüvelyk: hosszmértékegység – egy hüvelyk = 2,54 cm

**láb: hosszmértékegység – egy láb = 12 hüvelyk = 31,6 cm

Péter Erika

SZÉLFORGÓ

Hurkapálcán papírcsoda,
ireg-forog ide-oda!

Ha szellő leng,
alig röppen,
ha szél fűtyül,
pörög körben,

úgy táncol, mint
az, mi fűjja,
szélcsendben meg
jót aludna!

Szélforgónak
nincs is nyugta,
mert mindig fut
vele Gyurka!

Bódai-Soós Judit

FESTÉKNYOMOK

Egy kiséger tojást lopott,
piros lett a bajsza,
mert a frissen pingált tojás
foltot hagyott rajta.
Jobbra-balra szaladt vele,
mégis nyakon csípték;
újtát piros csík jelezte:
árulkodó festék.

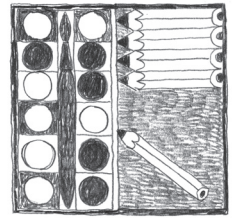
Gönczi Erika

BÉKA ÚRFI

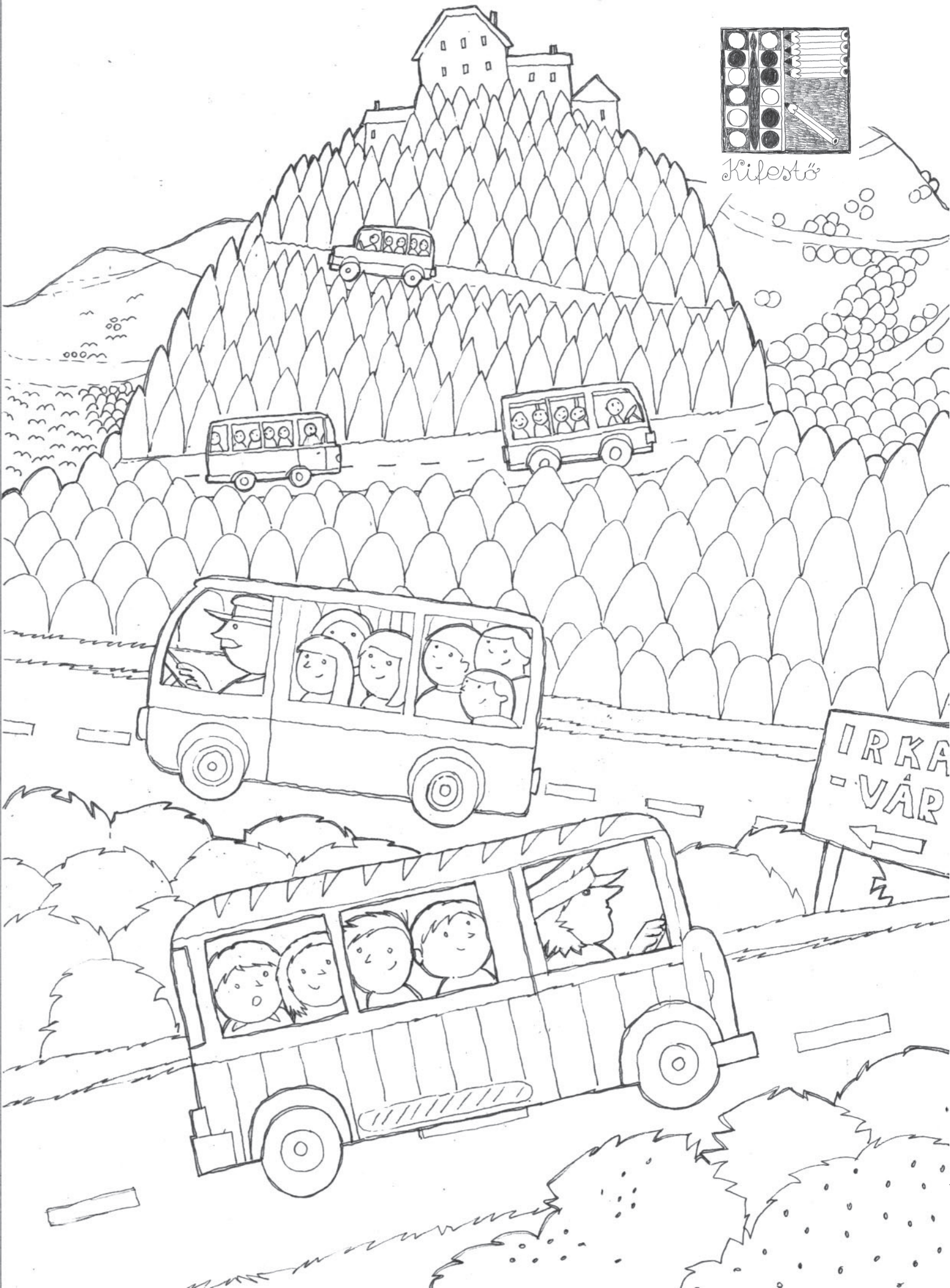
Béka Úrfi a tóparton
énekelve szerepel,
halközönség előtt most is
békadallal remekel.

Gólya néni nézelődve
üres hassal kelepel,
s – hopp – a kövér béka máris
csőrében kis eledell!

Kilestö

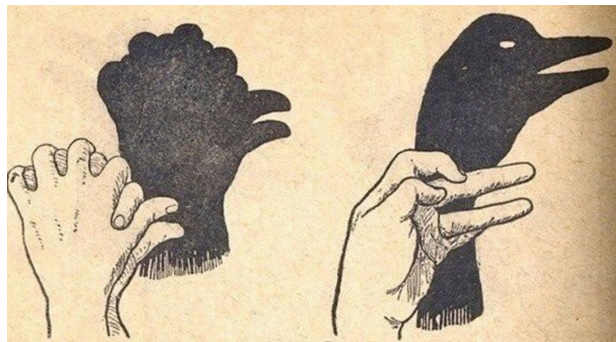
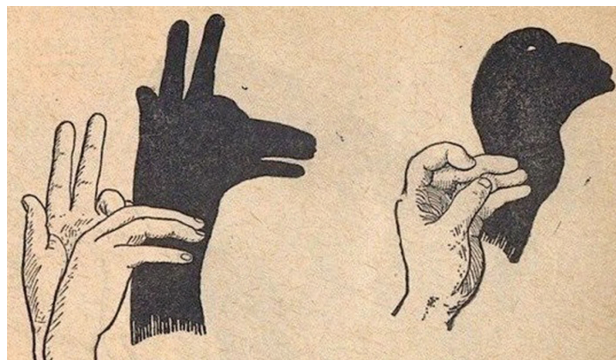
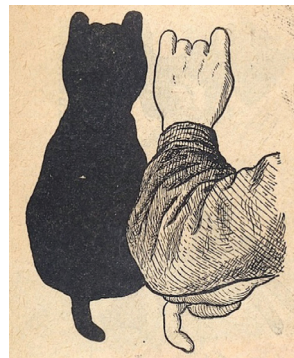
IRKA
- VÄR
←

Mindenféle

Árnyjátékok

Szüleitek talán még emlékeznek a „régimódi házimozi”, a diafilmekre. Néhány ügyes kézmozdulat és némi háttérfény segítségével te is rendezhetsz otthon „vetítést”. A következő képek alapján láthatod, hogyan készül árnyjátékkal a nyúl, a medve, a macska, az antilop, a pulyka, a kakas és liba.

Citromtorta sütés nélkül

Hozzávalók: Az alaphoz: 10 dkg olvasztott vaj, 25 dkg darált keksz. A krémhez: 4 dl habtejszín, 18 dkg porcukor, 30 dkg mascarpone, 10 dkg tejföl, 20 dkg natúr joghurt, 2 citrom héja és leve, 2 dkg zselatin.

Elkészítés: A vaját összemorzsoljuk a darált keksszel, és a tortaforma aljára nyomkodjuk. A habtejszínt felverjük a porcukor felével. A mascarpone-t, a tejfölt és a natúr joghurtot habosra keverjük a maradék porcukorral és a citrom lereszelt héjával, majd összeforgatjuk a felvert tejszínnel. Kis lángon a kifacsart citromlében feloldjuk a zselatint. Apránként 3-4 ek. krémmel elvegyítjük, majd a maradék krémhez keverjük habverővel. Az alapra simítjuk a krémet, és néhány órára hűtőbe tesszük, hogy megdermedjen.

Joghurtos epertorta sütés nélkül

Hozzávalók: 70 dkg joghurt, 6 ek. porcukor, 1 dkg étkezési zselatin, 2,5 dl habtejszín, 2 dl tej, 15 db babapiskóta, 30 dkg eper a díszítéshez.

Elkészítés: Összekeverjük a joghurtot a porcukorral és a zselatinnal. Kis lángon, állandó kevergetés mellett addig főzzük, amíg a zselatin fel nem olvad. A tejszínt kemény habbá verjük, és hozzákeverjük a kihűlt joghurtos masszához. Ezután tejbe áztatott babapiskótával kirakjuk a tortaformát, és ráöntjük a massa felét. Megszórjuk felszeletelt eperrel, és befedjük a maradék masszával. Pár órára hűtőbe tesszük, majd kivesszük a formából, és ízlés szerint díszítjük.

mindmegette.hu

MESE A TULIPÁNÉRŐL, A FACIPŐRŐL MEG A FÜLES FEJKÖTŐRŐL

Holland mese

Meske

Élt egyszer egy kis holland halászfaluban egy gyönyörű halászeány. Szépségének hírére messze földről jöttek falujukba a legények, hogy megcsodálják és feleségül kérik. A leányka azonban nagyon hiú és nagyon büszke volt.

Kijelentette, hogy csak ahhoz a halászhoz megy feleségül, aki három kívánságát teljesíti.

Egyszer eljött a faluba a legszebb és legerősebb halászegény, hogy megkérje a leány kezét. Ezt a legényt már nem volt szíve kikosarazni, elmondta hát neki első kívánságát: ültessen az ablaka előtti kiskertbe olyan virágot, amelyet még soha senki nem látott országban.

Bánatos lett a halászegény, mert nem tudta, honnét vegyen ilyen virágot. Beleült halászladikjába, kiment a tengerre, elővett egy kis darab puha deszkát, és faragni kezdte bicskájával. Mire a nap felkelt, lefaragta az utolsó felesleges darab forgácsot is művéről, és íme, kezében ott volt egy deszkából faragott csodálatos, tölcseés virágocska.

A halászegény bemártotta a kis favirágot a tenger vizébe, hogy megtisztítsa, és lássatok csodát, a favirágocska életre kelt! Rövidesen ott pompázott a csodálatos virág a halászeány kertjében, annak a virágágnak a közepén, mely éppen az ablaka alatt volt.

Felébredt a leányka, kitérte az ablakát, kitekintett rajta, és meglátta a csodavirágot. Felöltözött, kisietett a partra, és közölte a második kívánságát a fiúval. Ez a kívánság pedig így szólt: szerezzen a fiú olyan kendőt neki, melynek párját nem találja egyetlen lány fejen sem az egész országban.

A halászegény elindult. Végigjárta az egész partvidéket, és eljutott egy öreg halászsasszony kunyhójába. Meglátott a nénike fejen egy búbajos fejkötőt. Teteje kis kikeményített csúcsban végződött, és jobbról is, balról is két ugyancsak kikeményített, fölfelé hajló, csipkével szegett, hegyes kis fülecskéje volt. A legény egy aranyat ígért a csinos kis fejkötőért, de a nénike nem fogadott el pénzt, mikor megtudta, hogy a legény ajándékba szánja egy szép lánynak.

Visszaérkezett a legény a faluba. Annyira tetszett a bolondos kis fejkötő a lánynak, hogy kijelentette, többet ér a világ legszebb kendőjénél. Ezzel azonban még nem ért véget a halászegény megpróbáltatása, mert a leányka ragaszkodott harmadik kívánságának teljesítéséhez is: hozzon a halásze-

gény egy pár olyan papucsot, mely szebben kopog minden más cipőnél.

A szegény halászegény azt hitte, hogy a büszke leány valami különleges bőrből készült, aranyos papucsot akar, amit ő semmiképpen sem tudna megszerezni. Kiment hát a vízpartra, beült ladikjába, és újra csak fűrt-faragott, mint amikor a csodatulipánt készítette. Addig fűrt-faragott, míg egyszerre csak egy pár hegyes orrú fapapucsot tartott a kezében. A lány gyönyörködve húzta a szép, virágos fapapucsot a lábára, és valóban mindenki utánanézett az utcán. A csodaszép halászeány ezután boldogan lett a fiatal halász felesége.

A falubeli lányok pedig elkérték a különleges virág magját, lemásolták a kis főkötő formáját, és ők is elkészítették maguknak a virágos facipőt. Hollandia azóta híres tulipánjáról, a lányok és asszonyok különleges fejkötőjéről meg a fapapucsokról.

Tóthárpád Ferenc versei

ÚTON

Nyílik a hársfavirág is.
Langy teailat a lomb.
Zöldbe borult koronáján
kis rovarok hada zsong.

Nyár tüze perzseli bőrünk,
faljuk az illatokat.
Port sederint fel az útról
talpam, ahogy belecsap.

Egyre nagyobbra magaslik,
nyújtja fejét a torony,
csillog ezüst kupolája:
távoli, büszke orom.

Hallom, ahogy nekilődül,
kong a harang, fogy a szusz.
Baktat az úton a vándor,
s dalt dudorász:
„Bim-bam-busz!”

SZIVÁRVÁNYBÓL VÁNKOST

Szivárványból vánkost szövök,
holdfonatból takarót,
napkévéket teríték szét,
ha jönnek az aratók.

Hadd legyen az álmuk édes,
nem pihentek eleget!
Álmodjanak a magyarnak
áldott, foszlós kenyeret!

JÁRTAM A RÉTEN

Jártam réten,
lőtöt léptem.
Tarló szúrta talpam,
hiába szaladtam.

Azóta is szúrja,
mindig újra s újra,
újra csak azt mondom:
el kéne szaladnom.

Vagy inkább teneked szól a dudaszó?
Henyéltél eleget, te – vagy – a – fo – gó!
Fuss!

Weinrauch Katalin

TERVEZGETÉS

Sötét van, eljött az este,
mégsem jön álom szememre,
azt tervezem, hogy mit tennék,
ha varázslóinas lennék:

Mondjuk, lesz majd egy üvegem,
a két fülem beleteszem,
bedugom az üveg száját,
úgy hallgatom a csend hangját.

Vagy volna egy füstös kotlám,
elbújtatnám benne kutyám,
fehér szőre kormos lenne,
a postás rá sem ismerne!

Vennék két szakállas kecskét,
kecsketejet reggeliznék,
nyalánának sót, adnék vizet,
megérteném, mit mekegnek.

Tízakós hordóm lehetne,
ott tanyáznék reggel-este,
és mert hordóházban laknék,
híres filozófus lennék...

Hétmérföldes csizmát húznék,
a padláson kincset lennék,
ükapám csizmahúzóját,
szépen szóló fűzfasipját.

Varázslóként égen járnék,
kerek holdra ráköszönnék,
láthatatlan köpenyemre
csordogálna ezüst fénye.

Még van tervem... bőven lenne...
csak pillám... ne nehezedne...
Ha felkelek, elárulom,
de előtte megálmodom!

64

63

62

61

60

59

58

57

56

55

54

53

52

51

50

49

48

47

46

20

21

22

23

24

25

26

27

19

18

17

16

15

14

13

12

11

10

9

8

SZERETSZ-E ERDŐT JÁRNI, HEGYET MÁSZNI?

Kirándulj a barátaiddal, járd végig az utat a hegytetőig! Egy dobókocka meg pár bábu kell hozzá, amivel lépegetni kell.

Indulj el a START-tól és juss el a CÉL-ig!

A **kék** kockára lépve egy kanyarral lejjebb úsztat a csónak a folyón.

A **rózsaszín** a táborozóhely, kimaradsz a következő körben.

A **sárgán** buszra szállva, rövidebb úton egy emelettel feljebb érkezel ebben a körben.

Meske

Mester Györgyi

AZ IGAZI BÁTORSÁG

Az erdőben nem volt titok, hogy a nagy szürke farkas ki nem állhatja a kis vörös rókát.

A róka folyton szekálta a farkast, mondván, neki csak az ereje nagy, az esze nem, és az sem vall bátorságra, hogy valaki a nagyobb természetével félemlíti meg a többi állatot.

Az erdőlakók épp gyűlést tartottak a tisztáson, amikor nagy csörtetve megérkezett az amúgy késésben lévő vaddisznó. „Meneküljön, ki merre lát, nagy vihar közeleg, ég az erdő!” – rőfögte szinte elhaló hangon. Ő maga szaladt is tovább, hogy minél messzebbre kerüljön a nagy robajjal egyre közeledő tűzvészről.

Valamennyi állat lábra kapott, és szaladt, ki merre látott. Leginkább előrefele, mert mindegyik félt a tűztől, és többen már azt érezték, a lángok ott ropognak a sarkukban.

Egyedül a kis vörös róka torpant meg. Ő hátat fordított a többieknek, és loholt vissza, egyenesen a lángtenger irányába. Csak a nagy szürke farkas vette észre, és nem értette az okát. „Emögött valamiféle csalafintaság rejtőzik. Lehet, hogy nem is igaz a tűz, csak ez a csavaros észjárású ravaszdi eszelt ki már megint valamit. Talán a közelben jó lakomára nyílik lehetőség, és ő verte át a vaddisznót is, meg a világgá szaladó többi erdőlakót is, csak hogy egyedül övé lehessen a préda” – morfondírozott magában.

A farkas mindezt végiggondolta, kicsit várt még, de aztán egy hirtelen elhatározással követni kezdte a róka nyomát. A levegő egyre melegebb lett, a füstszag is jobban érezhető volt, és mint ha a hangok is az erdőtűz valós voltára figyelmeztettek volna. Percekig loholt, amikor egyszer csak meglátta a rókát. Egy nagy fatörzs gyökerei előtt feküdt, magatehetetlenül. Testét beborították a vihar által letört ágak. Mozdulni sem tudott.

A fa gyökerei közül halk nyüszögés hallatszott. „A kölyköm van odabenn a kotorékban” – mondta a farkasnak.

A nagy szürke farkas akkor nekifeszült, és hatalmas körmeivel, fogaival addig rángatta a faágakat, amíg a kis vörös róka ki nem szabadult. Szerencsére nem sérült meg komolyan. Kicsit fájlalta ugyan a hátát, de ez nem akadályozta meg abban, hogy kölykével a szájában ne szaladjon a farkas után. Rohantak a tűz, a száraz gallyakat ropogva emésztő lángok elől. Egy tűzcsóva megelőzte őket, és az égő zsarátnak a farkas farkára hullt, leégetve jó darabon róla a szőrt.

Ez persze csak akkor derült ki, amikor kijutottak a tűzzónából, és védett helyen végre megpihenhettek. A nagy szürke farkas akkor vette észre, hogy a tűz lekopasztotta a farka végéről a szőrt. Amikor látta, hogy a kis vörös róka is azt nézi, szomorúan

megjegyezte. „Na, most aztán lesz miért csúfolnod. Még annyi eszem sincs, hogy megőrizsem a bundám épségét, hiába olyan nagy a természetem és az erőm!”

De a róka, szokásától eltérően, egyáltalában nem kezdett el gúnyolódni. Sőt, azt mondta: „Tudod, farkas, én magam fogom elmondani minden erdőlakónak, hogy te vagy a legbátrabb közülünk. Téged semmi érdek nem fűzött ahhoz, hogy viszszaemj a közelgő tűz elébe, meg nem is vagyunk barátságban, mégis, az erőddel megmentettél. És ha az eszed nem is, de a szíved neked a legnagyobb közöttünk. És ez az igazi bátorság!”

Benedek Elek meséi

A VÁRÉPÍTŐ MEG A FORRÁSFAKASZTÓ TÜNDÉR

Rege

Sok ezer esztendővel ezelőtt két tündér lakott a Tartod nevű hegyen. Ez a két tündér örökösen versengett egymással, s különösen azon versengtek, hogy melyik szebb a kettő közül. Hát bizony nehéz lett volna ezt eldönteni, mert mind a kettő egyformán szép volt. Azt mondta egyszer az egyik tündér:

– Ha már nem tudunk megegyezni abban, hogy melyik szebb kettőnk közül, próbáljuk meg, melyik végez szebb munkát? Az legyen aztán a szebb is.

Nosza, az egyik tündér gyönyörű szép várat épített a Tartod hegy tetejére. Kőből meg vasból építette, de sem a kő, sem a vas nem látszott, úgy elborította arannyal, ezüsttel, gyémánttal. Csak ablak kilencszáz volt rajta, s szüntelenül forgott a sarkán. A másik tündér nem épített várat, hanem forrást fakasztott a hegy tövében, mégpedig mindenféle betegséget gyógyító forrást.

Amikor mind a kettő éppen kész volt a maga munkájával, akkor ért oda egy öregember. Bezzeg mindjárt közrefogták, s kérték, hogy mondjon ítéletet: szebb munkát melyik végzett?

– Ugye az én váram a szebbik? – sürgette a várépítő tündér.

A vándor azonban nem válaszolt, mert majd elepedt a szomjúságtól. Lehajolt a forráshoz, ivott belőle, s ím egyszerre eltűnt a szomjúsága, vége volt a fáradságának; úgy felüdült, hogy egészen fiatalnak érezte magát.

– Hát bizony – mondta –, ez a forrás a szebbik, mert ez a hasznosabb!

Hej, szörnyű haragra lobbant a tündér! Egyszerre kiszedte a vár alapköveit, s abban a pillanatban összeomlott a vár; híre-pora sem maradt. Ám megmaradt a forrás a hegy tövében, s a szomjas emberek ma is áldva áldják azt a tündért, aki a forrást fakasztá.

BACKA VÁRA

Sok ezer esztendővel ennek előtte egy szép várat építettek a tündérek: a Mezőségen, a ménesi határon. Ez a vár a Backa vára, ma is megvan a romladéka. A tündérek fenn laktak a várban, az emberek lenn a földön, csak ritkán találkoztak egymással, de békességben éltek, nem bántották egymást.

Telt-múlt az idő, az emberek mindenfelé templomokat kezdtek építeni, s a templomok tornyában megszólaltak a harangok. A harangok zúgása semmiképpen sem tetszett a tündéreknél.

A Backa-várbeli tündérek folyton leüzengettek, hogy bontsák le a tornyot, s ne harangozzanak többet, mert ők nem állhatják ki a harangzúgást. Visszaüzentek az emberek:

– A harangszó hí minket a templomba, tetszik vagy nem tetszik nektek, a tornyot le nem rontjuk, s mindennap meghúzzuk a harangot.

Megharagudtak a tündérek, lejöttek Backa várából nagy sereggel, s ami templomot találtak, mind lerombolták, kő kövön nem maradt.

Telt-múlt az idő. Egyszer mi történt, mi nem, a tündérek várában elapadt a víz, majd meghaltak a szomjúságtól. Leüzentek a környékbeli embereknek, hogy vigyenek vizet. De az emberek erősen haragudtak a tündérekre, senki sem vitt nekik. Akkor leküldtek egy tündérleányt, hogy hozzon vizet. De a tündérleány sehogy se tudta megmeríteni a korsaját a kutakban. Kérte az embereket, segítsenek neki, merítsenek vizet. Mondták az emberek:

– A templomainkat el tudtátok pusztítani, ugye, de egy korsót nem tudtok megmeríteni? Nem merítünk vizet!

A tündérleálynak vissza kellett mennie víz nélkül. A tündérek majd elepedtek a szomjúságtól, de hiába, minden forrás elapadt, ami a várban volt. Mit volt mit tenni, felkerekedtek, otthagyták Backa várát, elköltöztek más vidékre, többet emberi szem azon a vidéken nem látta őket.

AZ OKOS PARASZTEMBER

Német mese

Élt egy faluban egy szörnyen ostoba ember, és – miért, miért nem – mégis majd felvetette a gazdagság. A másik meg, akinek több esze volt, mint a bírónak, papnak, kántornak együttvéve, alig tudta jóllaktni a gyerekeit, egy lúd volt minden vagyonkája, azt meg sajnálta levágni. Hanem aztán, mikor az utolsó falat kenyér is elfogyott a házban, mégis azt mondta a feleségének, hogy vágja le és süsse meg a ludat.

Megsütötték hát a ludat, fel is adták az asztalra, de kenyér nem volt hozzá. Az ember gondolt egyet.

– Ha így nekilátunk – mondta –, kenyér nélkül megesszük egy ültünkben. Inkább elviszem az uraságnak, egy kis lisztet tán ad érte.

Úgy is tett a szegény ember, beállított a földesúrhoz:

– Hoztam egy sült ludat, fogadd el, és ha egy kevés lisztet adnál érte, szépen megköszönném.

– Jó, nem bánom – mondja a földesúr –, de aki ludat ajándékoz, ossza is el igazságosan. Amint látod, hatan vagyunk, én meg a feleségem, két fiam és két lányom. Ha elosztod itt közöttünk hiba nélkül, megjutalmazlak, de ha nem, huszonöt bot a fizetés.

Az ember csak egy kést kért, és nekifogott elosztani a sült ludat. Legelőször a fejét vágta le, azt a földesúrnak adta ezekkel a szavakkal:

– Te vagy a ház feje, tiéd a lúd feje!

A püspökfalatja az asszonynak jutott:

– Te itthon ülsz, őrzöd a négy falat, tiéd a püspökfalat.

Aztán levágta a két lábat, és a fiúknak adta:

– Nesztek egy-egy lába, jó úton járjatok apátok nyomába...

A két szárnyat a lányok tányérjára tette:

– Lányok vagytok, eladók lesztek, egykettőre szárnyra keltek.

A többit megtartja magának és azt mondja:

– A paraszt együgyű és balga, neki marad a vastagja.

Nagyot nevetett a földesúr:

– Jól van, öreg, elosztottad rendesen, és magadról se feledkeztél meg! – Megkínálta egy pohár borral, és két zsák lisztet adott neki.

Fülébe jutott a dolog a gazdag embernek, megirigyli a szegényt, és gondolja magában: „No,

én többet viszek, többet is kapok bizonyosan.” Megsütet öt kövér ludat, és elviszi az uraságnak, földig hajol előtte:

– Meg ne vesse nagyságod, alázattal kérem, öt kövér libácskát hoztam ajándékba.

– Köszönöm, barátom – mondja az uraság. – De aki ludat ajándékoz, ossza is el igazságosan. Ha el tudod osztani itt közöttünk hiba nélkül, megjutalmazlak, de ha nem, huszonöt bot a jutalmad.

Csak áll ott az ostoba ember, próbálgatja így is, úgy is, de sehogy se jó. Elküldi egyik szolgáját a földesúr a szegény emberért, és az persze mindjárt ott is van.

– El tudnád osztani ezt az öt ludat hatunk között úgy, hogy hiba ne legyen?

– El én, nagyságos uram, miért ne tudnám?

Egy ludat az úrnak meg a feleségének ad:

– Ketten vagytok, a lúddal hárman lesztek!

A másikat a két fiú kapja:

– Így most ti is hárman volnátok.

A harmadik a lányoké:

– Ti is hárman vagytok a lúddal.

A megmaradt kettőt magának adja:

– Mi is hárman vagyunk. Senki se rövidült meg.

Tetszett az uraságnak a tréfa, megkínálta az okos parasztot borral, egy szekér lisztet adott neki, s a gazdag is megkapta, amit érdemelt: huszonöt botot.

2018-BAN

AZ ÉV EMLŐSE – A FÖLDIKUTYA

Az év emlőse címet minden évben egy olyan állatfaj kapja, mely valamilyen okból fokozott odafigyelést igényel. A jelenlegi „befutó” éppenséggel az élőhelyének szűkülése miatt.

A földikutyák (*Nannospalax leucodon*) testalkata hengyszerű, átlag 17–20 cm hosszúak. Fejük vastag, lapított és a törzsüknél szélesebb. Fülkagylóik nincsenek, mákszemnyi szemüket bőrhártya borítja, és csak arra alkalmasak, hogy megkülönböztessék a fényt és a sötétséget. Hallásuk viszont jó.

Ezek az állatkák leginkább a föld alatt érzik jól magukat, csak ritkán bukkannak fel a felszínre. Föld alatti otthonát a földikutya első lábaival kaparja ki. A „munkában” segítségére van az orra, amivel a járat falát „kitapasztja”, sőt metszőfogait is használja közben a talajdarabok kiharapására.

Növényi gyökerekkel táplálkozik. Lakott területeken viszont nem találkozhatunk vele, így a veteményesekre nem jelent veszélyt.

A földikutya fokozottan védett faj.

AZ ÉV FÁJA – A VIRÁGOS KŐRIS

A virágos kőris (*Fraxinus ornus*) Közép- és Dél-Európában őshonos kőrisfaféle. Mannakőrisnek is nevezik, mert ha a kérgét felsértik, édes lé csepeg

belőle, amiből – főleg a mediterrán térségben – édességet, mannát készítettek, továbbá gyógyászati célokra is hasznosították.

A növény ezüstös krémfehér színű, illatos virágai 10-15 cm-es bugákban (fürtökben) a vesszők végén nyílnak, májusban. A kőris magassága környezetétől függően 6 és 20 méteres egyaránt lehet. Jól tűri a szárazságot és a szennyezett városi levegőt.

AZ ÉV GYÓGYNÖVÉNYE – A LEVENDULA

A keskenylevelű levendula (*Lavandula angustifolia*) örökzöld, évelő félcserje, amit több száz éve dísz- és aromanövényként is termesztnek. Gyógyító céllal liláskék virágát és a belőle nyert illóolajat használják. Utóbbi a kozmetikai ipar fontos alkotóeleme.

A levendulát sebek fertőtlenítésére és álmatlanság kezelésére már az ókorban is használták. Nyugtalanosság, álmatlanság, emésztési panaszok ellen is hatásos.

AZ ÉV ROVARA – AZ ÓRIÁS SZITAKÖTŐ

Az óriás szitakötő (*Anax imperator*) elűzi fajtársait arról a vízpartszakaszról, amelyet saját területének tekint. Nem véletlenül jelölik tehát ezt a fajt az „imperator” névvel, a latinból átvett szó jelentése ugyanis: parancsoló.

Az óriás szitakötő éjjel kel ki, s még napfelkelte előtt megtörténik első repülése, mely során akár 200 méter távolságra is eljut kibújási helyétől.

Élelemre vadászni a délelőtti órákban kezd, és gyakran sötétedésig vadászik. Leggyakoribb zsákmányállataik a legyek, szúnyogok, lepkék, és néha bizony más szitakötők is terítékre kerülnek.

Az óriás szitakötők átlagos élettartama nagyjából egy vagy legfeljebb két hónap.

Föld Napja Alapítvány

CSERKÉSZÉLET KÁRPÁTALJÁN

Aki követi a cserkészzrovatot, már tudja, honnan indult és miért vagány a cserkész, majd írtam Kárpátalja kezdeti és mai cserkészéletéről. A harmadik cikk a nyári táborról szól.

A cserkészév megkoronázása a tábor. Nézzük, milyen ékkövei vannak ennek a „fejdísznek”.

CSOMAGOLÁS

A tábor a csomag bepakolásával kezdődik. Te el tudod képzelni, mire lehet szükséged az erdőben egy héten át? És mindezt bele tudnád gyömöszölni egy hátizsákba? Úgy kell pakolni, hogy erdei ösvényen is vinni tudd a csomagod, tehát gurulós bőrönd kizárva. A cserkészek elég kemények, hogy ne hotelekbe járjanak, ők az erdőben sátoroznak, és elég edzetté is válnak, hogy ezt ne érezzék kényelmetlennek. Te mit vinnél magaddal? Mondják, hogy egy hétvége és egy 10 napos cserkész tábor között 3 zokni meg 3 póló a különbség a csomagolás terén, és ebben bizony nagy bölcsesség van.

A csomagolás technikája az ún. zacskós módszer, amely két szempontból is praktikus: megvédi a beázástól a dolgaidat, valamint a kategorizálás miatt mindent hamar megtalálasz. Ha figyelsz a jó súlyelosztásra, akkor kevésbé fog húzni a zsák.

És akkor az a bizonyos tábori felszereléslista (zárójelben a tábortípustól függő elemek, aláhúzva pedig az egy napos túrához is szükségesek):

- ruházacskók: fehérenemű, zokni, fürdőruha, pizsama, póló, ing, rövid- és hosszúnadrág, pulóver, melegítő ruha, játszós ruha (aminek nem árt, ha szakad), esőkabát (nem esernyő!)

- cserkészing, cserkésznyakkendő, cserkészzöv, keretmesejelmez

- télen: sapka, sál, kesztyű, kabát

- bakancs, sportcipő, szandál, papucs (cipőtisztító, sárvédő)

- tisztálkodási zacskó: szappan, fogkefe, fogkrém, törülköző, WC-papír (neszesszer, fésű, borotva, körömmolló, dezodor, mosdótál)

- étkezéshez: kulacs, csajka, bögre, evőeszköz, konyharuha (szalvéta, konzervnyitó, szendvics első napra)

- nagy cuccok: nagyhátizsák, kishátizsák, izolír, hálósák (sátor, ponyva)

- kultúra zacskó: füzet, írószerek, cserkészkönyv, regény, igazolványok (*Biblia*, imakönyv, zászló, útlevel, pénz)

- játék–zene zacskó: hangszer, dalos füzet, labda

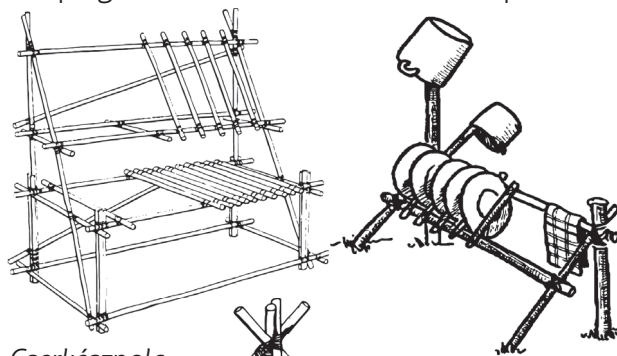
- elsősegély: ragtapasz, mullpólya, fertőtlenítő, kenőcs, fásli, széntabletta, pezsgőtabletta (kulancscsipesz, naptej, szúnyogriasztó)

- műszaki, egyéb: bicska, iránytű, térkép, óra, tű, cérna, spárga, szennyeszacskó, gyertya, gyufa, zseblámpa pótelemmel, zsebkendő (távcső, síp, kötél, szigetelőszalag, ásó, karabiner, tükör, fényképezőgép)

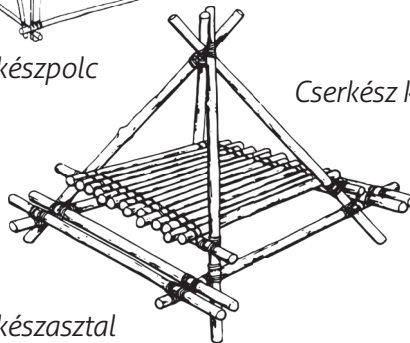
VAGÁNY ÉPÍTMÉNYEK

Tudod, mit lehet csinálni két egyenes faágból és spárgából? Például ágyat. Nem vicc! Az ügyes cserkészek kezében a spárga úgy működik, mint a festő kezében az ecset. Nagyon klassz, amikor a táborozáshoz szükséges bútorokat a helyszínen készítenek el, mégpedig olyanná, amilyennek ti szeretnétek. Asztal, vállfa, tűzhely, zászlórúd, kereszt, fotel, konyhabútor – csak néhány eszköz, amit jellemzően spárgából és az erdőben talált fából építünk.

Cserkészpól

Cserkész konyhabútor

Cserkészasztal

NAPIPARANCS

Hogy mindenki tudja, mi lesz a következő program a nap folyamán, a táborokban minden napra készül egy napiparancs, amelyet reggel a napostiszt olvas fel. Mutatok egy példát:

- 7:00 Ébresztő, reggeli torna, mosakodás
- 7:40 Sátorszemle
- 8:00 Zászlófelvonás
- 8:30 Reggeli
- 9:00 Délelőtti programok
- 13:00 Ebéd
- 14:00 Csendes pihenő
- 15:00 Délutáni programok
- 19:00 Vacsora
- 20:00 Felkészülés a tábortűzre
- 21:00 Tábortűz
- 22:00 Zászlólevonás
- 22:30 Takarodó

IZGALMAS PROGRAMOK

Vannak olyan programok, amelyek egy cserkésztáborból sem maradhatnak ki. Ilyen például a méta, a számháború, a túra, a különböző ügyességi vetélkedők stb. Sor kerül képzésre is, amikor a tapasztalt vezetők forgószínpadszerűen tanítják a fiataloknak, hogyan kell tüzet rakni, csomózni vagy épp Morse-jelekkel kommunikálni.

Szeretsz fejen állni? Néha vicces, ha nem (csak) te, hanem a napod csinálja – fordított napon pontosan ez történik. A fordított nap programja nagyon mókás: reggel takarodó után tábortűzzel indul a nap, s este ébresztővel ér véget. Nemcsak a napiparancs (ezen a napon papi narancs) fordul a visszájára, hanem a szemfüles cserkészek mindent kifordítanak: hátrafelé menetelnek, hátukon gombolják be az ingüket, a legfiatalabb a napostiszt és így tovább.

TÁBORTŰZ

Nincs is annál jobb, mint este a csillagfényes égbolt alatt, tábortűz körül énekelni. Ilyenkor hihetetlenül gazdag népdalkincsünk ad keretet az őrök által előadott vicces műsoroknak és hangos, vidám játékoknak.

KERETMESE

Képzeld el, hogy reggel trombitaszóra magadra öltöd vitézi ruhádat, majd Rákóczi fejedelem bátorító szavai után Istennel a hazáért és a szabadságért elindulsz, hogy a gaz labancoknak ellásd

a baját! Csatába mentek, majd délután fejedelmi menyegző lakomáján ültetek meg a fényes győzelmet. Nem, ez nem egy álom, hanem egy lehetséges tábori nap, ugyanis a magyar cserkészet sajátja, hogy programjait keretmesébe foglalja. Tavaly nyáron pl. az 1552-es egri diadalra emlékeztünk, így nem sima táborozók voltunk 5 altáborban, hanem lovászok, pajzskészítők, bognárok, kovácsok és kádárok. Találkoztunk Dobó Istvánnal, Vicuskával, Jumurdzsákkal és igazi törökökkel is, akik ágyúkkal vonultak ellenünk, de lisztbombáink menekülésre kényszerítették őket.

KOMOLY KIHÍVÁSOK

Gondoltál már arra, hogy azért rakj rendet a szobádban, mert az fontos? A táborban minden reggel sátorszemle van, amikor a vezetők szemlézik az elkészült építményeket, és azt is, hogy mindenki szépen felöltözött-e. Ki hinné, milyen motivált lesz reggel mindenki hirtelen, hogy rendbe szedje magát! Egy elöl hagyott ásó, egy koszos bakancs mínusz pontot jelenthet az egész őrnek. A közösség ereje csodákra képes.

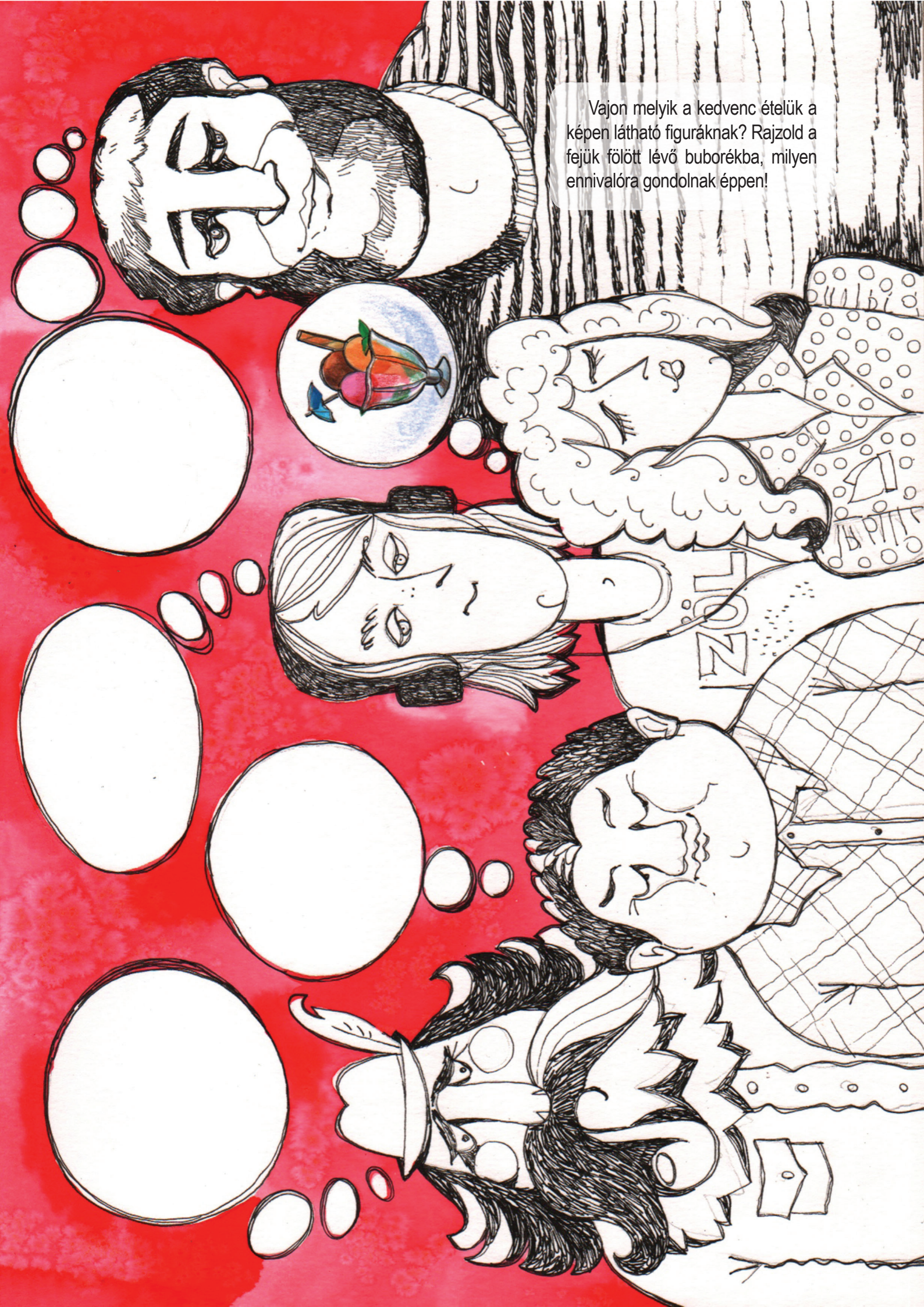
Nekem már természetes, de újoncok gyakran döbbennek meg, hogy lehet hideg vízben mosakodni. Igazából poén, és remek frissítő is.

Van, hogy beázik a sátor, hiányzik anyu, elveszett az alvómaci... Ezek átélése a nehézségeken keresztül mind erősebbé tesz minket, és az életre készít fel. Ha „teher alatt nő a pálma,” akkor egy cserkésztáborban igen nagyot nő, és még élvezi is.

Az első cserkésztábor egy angol szigeten volt, kísérletképpen, s mára nyaranta 40 millió cserkész ismétli meg, mert nem tudná elképzelni a nyarat nélküle. A kaland Titeket is vár, csapjatok fel cserkésznek, és tegyétek otthonotokká az erdőt, mert fantasztikus hely!

Techet Gábor

Vajon melyik a kedvenc ételük a képen látható figuráknak? Rajzold a fejük fölött lévő buborékba, milyen ennivalóra gondolnak éppen!

Szabó Kamilla, 2. osztály, Halábor

Szabó Fruzsina, 8 éves

Somi Milán, 1. osztály, Halábor

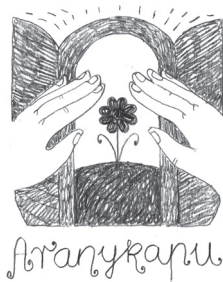
Sebner Erik, 2. osztály, Halábor

László Antónia, 4. osztály, Salánk

Baráth Orsolya, 3. osztály, Beregszász

Kedves Irkások!

A hó nélküli, karanténnal tűzdelt tél és a havas, iskolába járás tavasz után már biztos nagyon örültök a vakációnak! Reméljük, sok-sok élménnyel gazdagodtok majd. A megszokotthoz képest most dupla adag játékot ajánlunk nektek, remélve, hogy több időt fogtok a szabadban játszva eltölteni, mint a szoba négy fala közt, a számítógép előtt.

Ha az itt leírt játékokat kipróbáljátok, s erről fénykép is készül, amelyet szívesen viszontlátnátok az *Irkában*, küldjétek el szerkesztőségünknek az irka.kmpsz@gmail.com címre. Azt is írjátok meg, melyik játékot örökítette meg a fénykép, s hogy kik és milyen alkalomkor (baráti összejövetel, születésnap buli, tábor stb.) játszottátok!

Játékra fel!

TÁRSFELISMERÉS VAKON

A játékot 10–20 fő játszhatja. Fontos, hogy azokat a tárgyakat, amelyek alapján azonnal beazonosítható valaki (pl. gyűrű, szemüveg stb.), még a játék előtt vegyük le.

Kört alkotunk. A kör közepén csukott szemmel áll az egyik játékos. A körben állók menetirányban elindulnak, majd a közepén álló játékos jelzésére megállnak. A kitaláló (ő áll a kör közepén) csukott szemmel rámutat valamelyik társára, aki odamegy hozzá, és a kitaláló kezét a saját arcára helyezi. A kitaláló feladata: csupán a társ arcának és kezének érintése, tapintása alapján tájékozódva felismerni társát. Ha sikerül neki, akkor cserélnek (a felismert játékos marad közepén), és folytatódik a játék. Amennyiben nem sikerült felismernie a társát, úgy továbbra is ő marad a kör közepén.

Játékváltozatok:

– Nem muszáj állva és körben mozogva játszani, ekkor azonban nem a kitaláló jelöl ki valakit, hanem a többiek állapodnak meg, hogy ki megy oda hozzá. A helyükön maradók csapjanak zajt az auditív információk kiküszöbölése érdekében (ha ugyanis a kitaláló látta, ki hol ül, a léptek zajából következtethet arra, ki közeledik hozzá).

– A kitaláló által csukott szemmel kijelölt játékos nem megy középre, hanem a helyén maradva, elváltoztatott hangon szólal meg. A kitalálóknak most hangja alapján kell felismernie társát.

FELFEDEZÉS

A résztvevők 3-4 fős kiscsoportokat formálnak. Minden csoport bejárja a települést, és összeállít egy olyan feladatsort, amelynek alapján egy másik csoportnak öt helyszínre kell elmennie. Minden ilyen helyszínről hozniuk kell egy arra vonatkozó szóbeli információt és egy jellegzetes tárgyat. A helyszínek meghatározását rejtélyes formában adják meg egymásnak. Pl.: Ahol a poharak nagy becsben vannak, és ha kilépsz az ajtaján, leolvashatod a pontos időt a templom tornyáról.

A feladatban jelzett helyszíneket meghatározott idő alatt kell felkeresni. A bejárt útvonalakról a csoportok térképvázlatot készítenek, bemutatják egymásnak a beszerzett tárgyakat, az információkat, és rövid kommentárt fűznek hozzájuk. A többieknek ki kell találniuk, hogy hol, merre jártak. Végül a csoportok térképeiből, az elhozott tárgyakból közösen egy nagy térképet készítenek a bejárt útvonalról. A „helytörténeti forrásokból” szerzett információkat is odahelyezik.

SZOBORMÁSOLÁS VAKON

Eszköz: kendő.

A játékot 10–15 fő játszhatja, akik egyenlő létszámú kiscsoportokat alkotnak.

A kiscsoportok tagjai egymás mellett sorba állnak. Mindegyik csoportból az elől álló ember becsukja a szemét, de előtte még egyszer megnézheti saját csoportját. A többiek kicsit átrendezik soraikat, majd a „vak” tapogatással, beszéd nélkül, nagyság szerint egy sorba állítja őket. Játsható még egy kör egy másik játékkal, ebben a fordulóban már lehet trükköket is alkalmazni (lábujj-hegyre állni, összegörnyedni stb.)

A játék úgy is játszható, hogy mindegyik résztvevő „vak” lesz, és beszéd nélkül kell nagyság szerinti sorrendbe állniuk.

Így örültek az Irkának a Beregszászi 4. sz. Kossuth Lajos Középiskola 1-A osztályos tanulói

SZAPPANOPERA-SZTÁROK

A játékot 6–12 fő játszhatja. Mindössze öntapadó cetlikre, ceruzára és papírra van szükség hozzá.

Minden játékos hátára felragasztanak egy megszámozott tapadó papírt, majd kap egy ismert figurát valamelyik televíziós műsorból, rajzfilmből vagy regényből. Ahogy a játékosok körbejárnak, a rájuk kiosztott szereplő jellemének megfelelően kell viselkedniük. A játékvezető szükség esetén hasznos tanácsokkal láthatja el a kevésbé tájékozott játékosokat, ha például nincsenek teljesen tisztában a rájuk osztott szereppel, ugyanakkor megpróbálnak rájönni, hogy a többiek vajon kik lehetnek. Annyit találgathatnak, amennyit csak akarnak, és amikor a játékosárs töredelmesen beismeri, hogy igen, ő az a bizonyos illető, akkor felírják a megfejtést a papírjukra a játékos számával együtt. Az a nyertes, aki elsőként talál ki minden szereplőt.

LÉPJ BE RENDESEN!

Alkossunk szoros kört. Kérjünk meg mindenkit, hogy fogják meg szorosan a mellettük állók vállát. Közöljük a csoporttal, hogy most egy rendkívül nehéz feladat végrehajtására kérjük meg őket.

Felkérjük a játékosokat, hogy tegyenek három óriási lépést előre, a kör közepe felé. A feladat sikeres elvégzéséhez a körnek érintetlennek kell lennie, és mindenkinek talpon kell maradnia. Ha már mindenki megértette, mi a feladat, kérjük meg őket, hogy tegyenek egy óriási lépést előre, miközben háromig számolunk. Dicsérjük és bátorítsuk a csoportot! Ezt követően kérjük meg őket, hogy tegyenek előre egy másik óriási lépést, amíg a csoportvezető háromig számol. Ne fukarkodjunk a bátorítással! Kérjük meg a csoportot, hogy tegyenek előre egy harmadik óriási lépést, miközben a játékvezető háromig számol. Ez általában azzal jár, hogy a kör szétszakad, és egyes csoporttagok a földre kerülnek – ők nem érték el a céljukat. Ügyeljünk a harmadik lépés megtételekor, és vigyázzunk, hogy senki ne essen túl nagyot! Haladók esetében bekötött szemmel is el lehet végezni a feladatot.

GRIMASZ

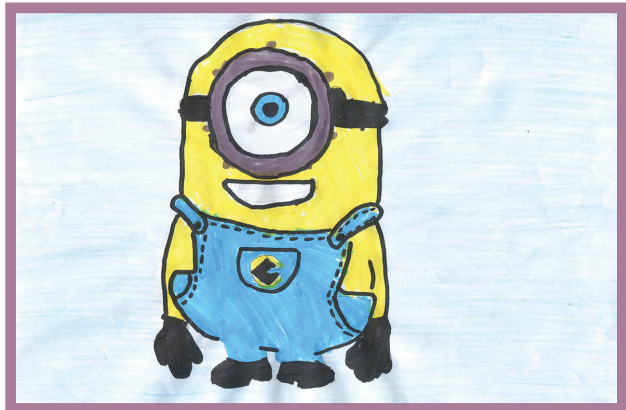
Állítsuk körbe a résztvevőket úgy, hogy mindenki befelé nézzen. Kérjük fel a csoportnak kb. a felét, hogy önkéntesként vegyenek részt ebben a gyakorlatban. Ők kerülnek a kör közepébe, és a játékvezető utasítására lefekszenek a földre. A fejüket és a testüket teljesen mozdulatlanul kell hagyniuk. Nem szabad felemelniük a fejüket a földről, és nem szabad elfordítaniuk sem az egyik oldalról a másik-

ra. A csoport másik fele helyezzen aprópénzt minden önkéntes orra hegyére. Az a feladatuk, hogy csak az arcuk fintorgatásával lökhetik le a pénzért az orrukról egy percen belül.

Gondoskodjunk arról, hogy legyen nálunk fényképezőgép. Az egy perc eltelte után kérjük meg a csoportot, hogy cseréljenek szerepet, és ismételjék meg a gyakorlatot. Ha egyes résztvevők sikerrel járnak, fektessük le őket a kör közepébe úgy, hogy a fejük teljesen a kör közepe felé mutasson (a legjobb az, ha a fejük összeér), és nézzék meg azt, aki le tudja lökni a pénzért. Hogy még nagyobb legyen a kihívás, vagy hogy jobban szórakozzanak, használhatunk egyszerre három érmét is, és rátehetjük az önkéntes orrára, arcára és homlokára.

Marosi Anna, 1. oszt., Nagybecsény

Nagy Vanessza Szilvia, 3. osztály, Tiszaásvány

Lőcsei Milán, 3. osztály, Halábor

Kedves Olvasók!

Az *Irka* szerkesztősége számára mindig nagy eseménynek számít, ha olyan levelet kapunk, amelyben saját írását küldi el nekünk egy kezdő író- vagy költőpalánta. Nemrég három mesét is kaptunk: a Csonkapapiban élő és tanuló Gerő Boglárka írása egy kis méhecske történetét meséli el, Gál Valentina és Kozma Marianna, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetének végzős óvodapedagógia szakos hallgatói pedig *A legkreatívabb óvónő* c. versenyre írt meséiket küldték el nekünk.

Reméljük, hogy olvasóinknál is sikert aratnak majd ezek a történetek, a fiatal szerzők neve pedig először, de nem utoljára bukkan fel a lapban.

A lusta Medve Máté

Egyszer, talán nem is régen, nem túl közel, messzeségben, volt egy medve, akit Medve Máténak hívtak. No, ez a Máté egy nagyon lusta maci volt! Képzeljétek, képes volt az egész telet átaludni. Tavasszal még fáradt szokott lenni, ősszel meg már kezd elfáradni, egyedül nyáron tud csak egy kicsit aktív lenni, de akkor is csak a fontos dolgokat végzi el. Képzeljétek, idén Medve Máté egész nyáron azzal volt elfoglalva, hogy megfelelő barlangot keressen magának, mert a régi barlangja már túl kicsi volt. Na de csak nem lehet akármilyen az a barlang! Fontos, hogy közel helyezkedjen el a málnabokrokhoz és a tóhoz, mert ha megéhezik, nem akar kilométereket gyalogolni egy kis betevőért. Bizony, a mi Medve Máténk még csak a finom halacszkákért, friss málnáért és mézért sem volt hajlandó nagyobb távot megtenni. Barangolt az erdőben egész nyáron, de alig tett meg egy kis utat, máris muszáj volt lepihennie.

Egyszer aztán, amikor már a végéhez közeledett a nyár, egy nagy tóra lett figyelmes, amelynek partján rengeteg málnabokor volt.

– Hm, ez aztán jó kis hely lenne – brummogta a medve egyre közelebb érve a tóhoz. Amint közel ért, ujjongva pillantotta meg a tó mellett húzódó árnyékos barlangot. – Ez az, ez aztán a főnyeremény! Itt tényleg letelepedhetek!

Teltek a napok, hónapok, s Medve Máténak sikerült berendezkednie a barlangjában. Közben viszont észre sem vette, hogy egész ősszel csak ezzel foglalkozott. Amikor néha-néha nagy éhesen kísért a barlangjából egy kis halért, nem igazán volt ereje másra is figyelni, éppen elég nehéz feladat volt számára, hogy a tóban lévő halakat kihalássza. Miután befejezte a barlangban a munkálatoikat, meglepődve nézett szét: minden fa kópár volt, az egész földet levéltakaró borította, és a madarak éneke nem hallatszott, csak

itt-amott röpködött egy-egy veréb. Medve Máté már épp izgulni kezdett, hogy nem érkezett megcsinálni a téli alváshoz szükséges ágyikóját, amikor arra jött rég látott barátja, Nyuszi Gyuszi. Máténak felcsillant a szeme, mikor megpillantotta Gyuszit, aki éppen azért jött, hogy megkérdezze, szüksége van-e valamilyen segítségre. Máté tudta, hogy ha valakire, rá biztosan számíthat.

– De jó, hogy jössz, Gyuszikám! Te vagy az én megmentőm!

Nyuszi Gyuszi köszöntötte barátját, s már meg is beszéltek, hogyan fogják elkészíteni Máté új ágyát. Bele is kezdtek a munkálatokba. Bár medve barátunk is próbált valamennyire segíteni neki, de inkább csak lustálkodott és nézte Gyuszi munkáját.

Amikor beköszöntött a hideg tél, és leesett az első hó is, Medve Máté már érezte, hogy hamarosan elnyomja az álom. Amint elkészült az ágyikója, máris rávetette magát és mély álomba merült, meg sem érkezett köszönni Gyuszi barátjának a segítséget.

Telt-múlt az idő. Medve Máté alig pihente ki magát, de február első napján – szokásához híven – ha akart, ha nem, fel kellett kelnie. Alig bírta kikecmeregni pihe-puha ágyából, a fáradság és a szomorúság meglátszott az arcán. Ámde, ahogy kiért a barlangja bejáratához, képzeljétek, azonnal jobb kedvre derült, el sem fogjátok hinni! Ahogy meglátta, hogy kint napos, meleg az idő, azonnal tudta, hogy nem kell szomorkodnia, hiszen késni fog a tavasz. Ilyen gyorsan sem láttam még szaladni Mátét, ahogy most szaladt visszafelé az ágyába, és már aludta is újra pihentető álmát.

Nos, gyerekek, jegyezzétek meg, ha látjuk Medve Mátét februárban kijönni a barlangjából, s kinn is marad, akkor hamar fog jönni a tavasz, de ha visszafordul, akkor késik egy kicsit, és türelemmel kell megvárunk.

Kozma Marianna, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézete

Berci, a lusta béka

Bercike, a lusta béka mélyen az erdőben, egy hatalmas tóban él. A mi kis békánk napról napra lustább lett, és már odáig jutott, hogy hiába volt éhes, hiába volt szomjas, nem mozdult kedvenc tavirózsaleveléről.

Egyszer, mikor csak úgy feküdzött és majdnem elaludt, légyzűmmögést hallott, amire felkapta a fejét. Berci kedvenc eledele a légy, de már egy ideje nem evett ilyen finomságot, és unta a sok szűnyogvacsorát. A békaúrfi kereste, honnan jöhet a zűmmögés. Fordult jobbra, fordult balra, de sehol nem találta a legyet. Okosan kigondolta, hogy betegnek tettei magát, hátha megszánja a légy, de a legyecske tudta, mit akar Berci kománk, és nem közelített felé egy szárnyacsapással sem.

A béka meg csak várt és várt, közben pedig nagyokat jajongott. Mikor megunta a színjátékot, észrevette, hogy besötétedett. Mérges lett, hisz még semmit nem evett aznap. Fel-alá kezdett járni a kicsiny levélen, és közben töprengett, hogyan is tudná magához csalni a kicsi legyet. Eközben a szűnyogok csak úgy zúgtak-búgtak Bercike feje felett, szinte a saját gondolatait sem hallotta tőlük.

Mérgében nagyot kiáltott:

– Héj! Hess-hess! Ne akarjárok, hogy mindőtöket megegyem!

Ettől a szűnyogok megijedtek és leültek egy-egy falevéltre, amit a víz sodort idáig, onnan figyelték a gondolkozó Bercit.

A nagy gondolkozás közepedte Berci meglátott egy cukorkáspapírt a vízen, azt elkapta. Mivel meleg nyári nap volt, a csomagoláson ott maradt a cukorka egy része. Berci, az eszes béka tudta, hogy az édes illat majd odavonzza a legyet, így jól megnyalagatta a csomagolást és lefeküdt a levélkéjére, meg sem mozdult. A legyecske pedig elkezdte keresni, honnan áradhat ez az illat. Eljutott egészen Berci szájához, de mivel a mi kis békánk tökéletesen beleolvadt a környezetébe, a légy nem ismerte fel a csapdát, és mire észbe kapott, már nem volt menekvés Berci ragacsos nyelvétől.

Hát így sikerült a lusta békának jóllaknia aznap.

Gál Valentina, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézete

A kis méhecske

Volt egyszer egy kis méhecske, aki egy hatalmas kaptárban élt társaival. Minden nap a réten dolgozott, virágról virágra repkedett az aranyló napsütésben. Mégis szomorú volt, mert nem voltak barátai. A társai kicsúfolták, bántották gyengeségeért. Nem volt erős és bátor, mint a többi méh a kaptárból, ezért lenézték őt. Ennek ellenére mindennap rendíthetetlenül végezte munkáját. Próbálta elkerülni kegyetlen társait, de hiába, nem menekülhetett el tőlük.

Egy átlagosnak tűnő reggelen a kis méh a réten szorgoskodott, amikor egyik társa megszólította:

– Ne légy haszontalan! Gyere és segíts, mert nem bírok el egyedül ennyi virágpport! – majd át is adta a súlyt, amit cipelt.

– De én is épp virágpport gyűjtöttem – próbált ellenkezni a kis méhecske, ám a súly lehúzta. Elvesztette egyensúlyát és a földre zuhant.

A társa haragra gerjedt:

– Hogy lehetsz ennyire szerencsétlen? Ennyit nem bírsz el? Te nem vagy közénk való! Jobb lenne, ha elmennél innen.

A kis méhecske kimondhatatlanul szomorú volt. Nem tudta, mitévő legyen, de egy dologban biztos volt: el kell mennie egy olyan helyre, ahol értékelik és megbecsülik, ahol igaz barátokra talál.

A ragyogó délelőtti napsütésben egy madárraj repült el a rét fölött. A kis méhecske elindult abba az irányba, amerre a madarak repültek. Senki nem kérdezte meg, hová megy, talán észre sem vették, hogy már nincs közöttük. A kis méh pedig szomorú szívvel, de reményekkel telve repült a lengedező szél hátán. A rétet hatalmas búzamezők, folyók, erdők váltották, a kis méhecske számára minden idegen volt.

– Itt megpihenek, mert már alig mozdulnak a szárnyaim – gondolta, amikor egy folyó melletti réthez ért.

Leszállt az est. A rét üres volt, csupán néhány bogár nyüzsgött még a környéken. A méhecske egy nagy levél alá húzódott és elszundított.

Reggel az eső kopogására ébredt. Hatalmas vihar tombolt. A kis méhecske még jobban a levelek alá húzódott. Nem tudott továbbmenni, egyedül volt, éhesen és dideregve várta, hogy sorsa jobbra forduljon, újra kisüssön a nap. De az eső esett, a szél

Mesés rejtvény

A következő mondatokban mesehősök bújtak el. Te megtalálsz mindegyiket?

Flóri ás a kertben.

Kitör Petiből a jóság.

Közeledik a reggel, hiszen dereng már.

Találósok másképp

A következő találós kérdésekben megtalálható az a szó, amelyik a megfejtésnek is része. Pl.: Melyik ló ül padban? – Tanuló.

Melyik dió szól egész nap?

Melyik ár csiripel?

Melyik kör buta?

Melyik ló egyszerű híd?

Melyik kor a legédesebb?

Sudoku

A megadott számok segítségével töltsd ki az üres négyzeteket úgy, hogy egy sorban és egy oszlopban minden szám csak egyszer szerepelhet 1-től 4-ig.

3			2
	4	1	
	3	2	
4			1

	2		
	1	4	
		3	

Képrejtvények

KE

HER

M=B

Kezdőbetűs jó tanács

A táblázatba ikerszavak előtagját kell beírnod. Ha helyesen dolgoztál, ezek kezdőbetűiből egy jó tanács lesz olvasható.

1		-barka
2		-hatol
3		-rongy
4		-durral
5		-cseprő
6		-forog
7		-begyedem
8		-kelés
9		-bencsem
10		-dombos

A helyes megfejtéseket az irka.kmpsz@gmail.com e-mail-címre vagy a Pedagógusszövetség címére küldhetitek, amit a lap hátoldalán találtok.

Postabontás

A nyári vakáció idején sokan utaznak el valamilyen itthoni vagy magyarországi táborba. Az elmúlt években több ezer kárpátaljai iskolás vett részt az Erzsébet-táborban, s töltött el egy hetet

a Balaton közelségében, Zánkán. Köztük van a palágykomoróci Kovács Endre is, aki megírta élményeit az *Irkának*. Beszámolóját és a táborról írt versét itt olvashatók. Reméljük, sokaknak meghozza a kedvét egy kis táborozáshoz.

Mikor Zánkára utaztam, nagyon izgatott voltam, de reméltem, hogy minden jól alakul. Nem emlékszem az útra, mert félúton elaludtam.

Megérkezés után sok cipekedés várt rám, de megérte. Eligazítás után birtokba vehettük társaimmal szobáinkat. Az étkezés közben megkaptuk a színeinket: én „zöld” lettem. Este már nagyon fáradt voltam, de még hátra volt a tábornyitás. Minden fáradtságom elmúlt, amikor megláttam a tűzszonglórök mutatványait.

Az előttünk álló néhány napban rengeteg program várt ránk. Nekem a sárkányhajózás tetszett a legjobban. Az utolsó napon felmentünk Budapestre. A Parlament épülete hatalmas és gyönyörű.

Nagyon jó volt hazajönni, de soha nem felejttem el a Zánkán töltött napokat.

*Balaton, Balaton, jó itt, de nagyon!
Játszhatsz jókat, vagy fürödhetsz,
a lényeg, hogy élvezd
az ajándékba kapott hetet.*

*De, mivel Erzsébet-táborban vagyunk,
sűrű a programunk.
S hogy felkelni ne felejts el,
ébredtődet húzd fel!*

*Külön lakosztály, külön színek,
ne feledd el, melyik a tied!
Új barátok, új élmények,
életre szóló, szép emlékek.*

A 2018/1. szám rejtvényeinek megfejtése

Koordináták: delfin.

Maradék: csésze.

Csak egy: -ge (fügefafa, legelő, megelel, fűrgeség).

Vén Európa: Szófia, London, Róma, Prága, Varsó.

Bóbita: táncol, ülnek, fuvoláznak, hegedülnek, játszik, igéz, ígér, röpteti.

Sajnos több olyan levelet is kaptunk, amelyekben a beküldő nem tüntette fel mindegyik feladvány megfejtését. Kérünk titeket, erre fokozottan figyeljétek, továbbá a betűhálós rejtvények esetében írjátok is ki a megtalált szavakat.

A helyes megfejtést beküldők közül a következők részesülnek ajándékban: Ábrány Flórián, Galajda Evelin, Ruszin Jázmin, Tóth Barbara (Csoma), Tóth Roland (Nagybakta), Forgács Viktória (Macsole), Szalontai Bianka (Nagygejőc).

Ésik Patrik, 4. osztály, Tiszaásvány

Solymos Ákos, 4. osztály, Tiszaásvány

Márkus Norina, 2. osztály, Szernye

Székely Kristóf, 2. osztály, Verbóc

Tasnádi Szabina, 3. osztály, Tizsacsoma

Tóth Zsófia, 3. osztály, Tizsacsoma

Tóth Réka, 2. osztály, Tizsacsoma

Csecsulina Sztanyislava, 2. osztály, Tizsacsoma